

ዳኞች፡- ተገኔ ጌታነህ
ሐጎስ ወልዱ
አልማው ወሌ
ዓሊ መሐመድ
ነጋ ዱፍሳ

አመልካች፡- የኢትዮጵያ ገቢዎችና ጉምሩክ ባለስልጣን ዐ/ሕግ- ገ/እግዚአብሔር ሙናቸው ቀረቡ።

ተጠሪዎች፡- 1. ገዳ ፎጫ } ግለሰቦቹ አልቀረቡም }
2. ነቢ ሲምሮ ኤጎ } ጠበቃ ወ/ሮ ህትመት }
3. ወሌና ወርቅና ታንታለም ማዕድናት አምራች } አሰፋ ቀረቡ }
እና ግብይት ኃ/የተ/የግል ማህበር }

መዝገቡን መርምረን የሚከተለውን ፍርድ ሰጥተናል።

ፍርድ

ጉዳዩ አመልካች በተጠሪዎች ላይ በመሠረተው የወንጀል ክስ መነሻነት የተደረገውን ክርክር የሚመለከት ነው። 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች የ3ኛ ተጠሪ ድርጅት እንደቅደም ተከተላቸው ዋና እና ምክትል ስራ አስኪያጆች ሲሆኑ፣ አራት ክሶች ቀርበውባቸዋል።

የመጀመሪያው ክስ፡- በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 32(1)፣ በማዕድን አዋጅ ቁጥር 52/85 አንቀጽ 53(1)፣(5) እና በወንጀል ሕግ አንቀጽ 347 የተመለከቱትን ድንጋጌዎች እንደዚሁም በአዋጅ ቁጥር 52/85 አንቀጽ 26(4) በተመለከተው መሰረት ለስራ ተፈጻሚነት ባላቸው ደንቦችና መመሪያዎች መሰረት ማካሄድ ሲገባቸው በተጠቃሹ የማዕድን አዋጅ አንቀጽ 29(2) የተመለከተውን መረጃ የማኖር ወይም የመያዝ ግዴታን በመተላለፍ እንዲሁም በማእድን ስራዎች ደንብ ቁጥር 182/86 አንቀጽ 30(1ሀ(3))፣((ለ)) እና((ሐ)) ስር እንደተመለከተው የማዕድን ማምረት ፈቃድ ጸንቶ በሚቆይበት ጊዜ የተመረቱትን፣የተከማቹትን፣የተዘጋጁትን ወይም ለሽያጭ የቀረቡትን ማእድናትን አስመልክቶ መረጃ መያዝ እንዳለበት የተቀመጠውን ግዴታ በመጣስ እንዲሁም በተጠቃሹ ደንብ አንቀጽ 38 እና 39 ላይ እንደተመለከተው የተሟሉና ትክክለኛ ወቅታዊ ሁኔታ የሚያሳይ ሪፖርቶችን፣ሌሎች ሰነዶችን በወቅቱ ካላቀረቡ ወይም ተፈላጊ ማስታወቂያዎችን በወቅቱ ካልሰጡ ጥፋት ነው ተብሎ የተደነገገውን በመተላለፍ ግንቦት 02 ቀን 2001 ዓ/ም መጠኑ 15863.18 ግራም ፣ዋጋው ብር 5,065,005.12(አምስት ሚሊዮን ስልሳ አምስት ሺህ አምስት ብር ከአስራ ሁለት ሳንቲም) የሆነውን የሐገር ውስጥ ጥፍጥፍ ወርቅ ትክክለኛና ሕጋዊ መረጃ ሳይኖራቸው ወይም ወቅታዊ ሁኔታዎችን የሚገልፅ ሰነድ ሳይዙ የሰሌዳ ቁጥሩ ኮድ 2-39968 ኢ.አ በሆነ ቪታራ መኪና በሮቹን በመፍታት መደበቂያ አዘጋጅተው ምንም አይነት ፈቃድ ሳይዙ በህገወጥ መንገድ ወርቅ ሲያዘዋወሩ የተያዙ በመሆኑ ወንጀል ፈጽመዋል የሚል ነው።

ሁለተኛው ክስ ደግሞ 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች ላይ የቀረበ ሆኖ ይዘቱም የወ/ሕግ አንቀጽ 32(1)(ሀ) እና አንቀጽ 346 እንዲሁም ብሔራዊ ባንክ ባወጣቸው መመሪያዎች መሰረት ለገበያ የሚቀርበውን ወርቅ ያገኙበትን መንገድ ወይም ቦታ ለማሳወቅ ወቅታዊ መረጃ ይዘው እንዲዘዋወሩ እና ያመረቱትን ወይም የገዙትን ወርቅ ለብሔራዊ ባንክ አቅርበው እንዲሸጡ የተጣለባቸውን ግዴታ በመተላለፍ መጠኑ በ1ኛው ክስ የተገለጸውን ወርቅ ወደ አዲስ አበባ በማንጓዝ ሕጋዊ ወደአልሆነ ገበያ ለማቅረብ ሲሉ ተይዘዋል የሚል ነው።

ሶስተኛው ክስም በ1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች ላይ የቀረበ ሆኖ ይዘቱም በኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁ.591/2000 አንቀጽ 26(1)(ለ) እንዲሁም በወንጀል ህግ አንቀጽ 32(1)(ሀ) እና አንቀጽ 378 የተመለከቱትን ድንጋጌዎች በመተላለፍ በስር 3ኛ ተከላኝ በሀሰት የተዘጋጀውን ማስረጃ እያወቁ ተጠቅመዋል የሚል ነው።

የመጨረሻው ክስ በ3ኛ ተጠሪ ላይ የቀረበ ሆኖ ይዘቱም፡- በወርቅና ታንታለም ማእድናት ማምረት የግብይት ስራ መስክ የሕግ ሰውነት ተሰጥቶት ሲንቀሳቀስ የወርቅ ምርትን ከማንጓዝና ለግብይት ከማቅረብ ጋር በተያያዘ አሰፈላጊውን ሕጋዊ ሰነድ መያዝ እና ማህበሩ ስላለው፣ ስላመረተው፣ ስላንጓዘው እና ለግብይትም ስላቀረበው ወርቅ ሁኔታ የሚገልፅ መረጃ ለሚመለከተው አካል በወቅቱ ማቅረብ እንዳለበት የማእድን ሃብትን ለማስፋፋት በወጣው አዋጅ ቁጥር 52/85 እና በማእድን ስራዎች ደንብ ቁጥር 182/86 ላይ የተመለከቱትን ግዴታዎች በመጣስ በተጨማሪም የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ፣ የማእድንና ኢነርጂ ሚኒስቴር እና የኢትዮጵያ ጂኦሎጂካል ሰርቨይ በወርቅ ግዥና አቀራረብ ሂደት ስለሚከተሉት የጋራ አሰራር የወጣውን መመሪያ ቁጥር 01/2000 በመተላለፍ ያለምንም ሕጋዊ ፈቃድ መጠኑ 15863.18 ግራም የሆነ ወርቅ ሕጋዊ ላልሆነ ገበያ ለማቅረብ ሲንቀሳቀስ ተይዟል ተብሎ በ1997 ዓ/ም የወጣው የወንጀል ሕግ አንቀጽ 353(1(ለ))፣((ረ)) እንደሁም አንቀጽ 354(1 እና 2)) ስር የተመለከተውን ድንጋጌ ተላልፏል በሚል ነው።

ክሱ የቀረበለት የፌዴራል መጀመሪያ ደረጃ ፍ/ቤትም የአቃቤ ሕግ ክስ ለተጠሪዎች እንዲደርስ አድርጎና በግልፅ ችሎትም ተነባባቸው እንዲረዱት ካደረገ በኋላ የአምነት ክህደት ቃል ሲጠይቅ ተጠሪዎች በክሱ ላይ ተቃውሞ የሌላቸው መሆኑን ገልጸው፣ የድርጊቱን አፈጻጸም ግን ክደው ተከራክረዋል። አቃቤ ሕግ በበኩሉ አሉኝ ያላቸውን የሰነድና የሰው ማስረጃዎችን አቅርቦ አስምቷል። ከዚህም በኋላ ፍርድ ቤቱ የዓቃቤ ህግን ማስረጃዎች ሰምቶ ተጠሪዎች የወንጀል ድርጊቶችን መፈጸማቸው በአቃቤ ሕግ ማስረጃዎች በበቂ ሁኔታ መረጋገጡን በማመን የተጠሪዎችን የመከላከያ ማስረጃዎችን የማሰማት መብት ጠብቆላቸው መከላከያ ማስረጃዎቻቸውን ሰምቷል። ቀጥሎም ፍርድ ቤቱ ጉዳዩን መርምሮ የተጠሪዎች መከላከያ ማስረጃዎች ይዘት በአቃቤ ማስረጃዎች ይዘት ላይ ምክንያታዊ ጥርጣሬ የፈጠረ ሆኖ ተገኝቷል የሚል ምክንያት በመስጠትና ተጠሪዎች የአቃቤ ሕጉን ማስረጃዎች ማስተባበላቸውን በመግለጽ ተጠሪዎችን ከክሱ በነፃ አሰናብቷቸዋል።በስር 3ኛ ተከላኝ የሆነውን ግለሰብ ግን በወ/መ/ሕ/ቁጥር 375(1(ሀ))እና ((መ)) ስር ሐሰተኛ ሰነድ የመስጠት ወንጀል መፈፀማቸው ተረጋግጧል በማለት ጥፋተኛ አድርጎ ተገቢ ነው ያለውን ቅጣት አስተላልፎበታል። የአሁኑ ተጠሪዎችን ከክሱ ነፃ ከማድረግ በተጨማሪም በኤግቢ.ቤትነት የተያዘው የሀገር ውስጥ ወርቅም በጊዜው ባለው የወርቅ ተመን መሠረት የወርቁን ዋጋ አመልካች ለተጠሪዎች እንዲከፍል ትዕዛዝ ሰጥቶአል።በዚህ ውሳኔ አመልካች ባለመስማማት ይግባኝን ለፌዴራል ከፍተኛ ፍ/ቤት አቅርቦ ግራ ቀኙ ከተከራከሩ በኋላ ፍ/ቤቱ ይግባኝ የተባለበትን ውሳኔ አጽንቶአል።የአሁኑ የሰበር አቤቱታ የቀረበውም ይህንኑ ውሳኔ በመቃወም ለማስለወጥ ነው።የአመልካች የሰበር አቤቱታ መሰረታዊ ይዘትም ተጠሪዎች

የተከሰሱት ሕጋዊ ፈቃድ የላቸውም በሚል ሳይሆን የወርቅ ግብይቱን ለሚመለከተው አካል ሳያቀርቡ በሕገ ወጥ መንገድ ለሌላ አካል ለመሸጥ ሲሉ ሲንቀሳቀሱ ተይዘዋል፤ 1ኛ ተጠሪም ማስረጃው በጥቅም አሰርቶ ያመጣው ከመሆኑም በላይ ለራሱና ለ2ኛ ተጠሪ ጥቅም ላይ ሊያውል ሲል መያዙ ተረጋግጧል የሚል ሆኖ እያለ ሕጋዊ ንግድ ፍቃድ ያላቸው ስለመሆኑ በመከላከያ ማስረጃዎቻቸው አረጋግጠዋል በማለት በነጻ የተሰናበቱት ያላግባብ በመሆኑ ውሳኔው ተሽሮ ተጠሪዎች ጥፋተኛ ተብለው ቅጣት እንዲጣል እና ኢግዚቢትነት የተያዘው ወርቅ ለመንግስት ውርስ እንዲሆን ይወሰን ዘንድ ዳኝነት መጠየቁን የሚያሳይ ነው።

እቤቱታው ተመርምሮም ተጠሪዎች ከክሱ በነጻ የተነሰናበቱት ባግባቡ መሆን ያለመሆኑን ለመመርመር ሲባል ጉዳዩ ለሰበር ችሎት እንዲቀርብ ተደርጎ ለተጠሪዎች ጥሪ ተደርጎላቸው የተጠሪዎች ጠበቃ ባቀረቡት የዕሑፍ መልስ ተጠሪዎች በነፃ የተሰናበቱት ባግባቡ ተከላክለው በመገኘታቸው በመሆኑና አድራጎታቸውም የወንጀል ተጠያቂነትን የማያስከትል መሆኑ በመረጋገጡ በመሆኑ የበታች ፍርድ ቤቶች ውሳኔ መሰረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት የለበትም ተብሎ ሊፀና ይገባል በማለት ተከራክረዋል። አመልካች በበኩሉ የሰበር እቤቱታውን በማጠናከር የመልስ መልሱን ሰጥቷል።

የጉዳዩ አመጣጥ አጠር አጠር ባለመልኩ ከላይ የተገለጸው ሲሆን ይህ ችሎትም የግራ ቀኝን ክርክር ለሰበር እቤቱታው መነሻ ከሆነው ውሳኔ እና አግባብነት ካላቸው ድንጋጌዎች ጋር በማገናዘብ ጉዳዩን በሚከተለው መልኩ መርምሮታል። እንደመረመረውም ተጠሪዎች ከክሱ በነጻ እንዲሰናበቱ በስር ፍርድ ቤቶች መወሰኑ ባግባቡ መሆን ያለመሆኑ በጭብጥነት ሊታይ የሚገባው ሆኖ አግኝቶታል። ይህንኑ ጭብጥ ለመመለስም በስር ፍርድ ቤት በአቃቤ ሕግ ማስረጃዎች የተረጋገጡትን ፍሬ ነገሮች እንዲሁም የተጠሪዎች መከላከያ ማስረጃዎች ያስረዱትን ፍሬ ነገር ይዘት ባጭሩ በሚከተለው መልኩ አይተነዋል።

በአቃቤ ሕግ በኩል በ1ኛ ምስክርነት የተጠቀሱት ግለሰብ እውነት ለመመስከር ምላው በሰጡት የምስክርነት ቃል፡-ግንቦት 02 ቀን 2001 ዓ/ም ከጥዋቱ 2:30 አከባቢ 1ኛ ተጠሪ ደውለውላቸው ወርቅ አምጣልኝ፤ ከአዋሳ 2ኛ ተጠሪ ይጠብቅሃል ሲሏቸው ወደ 2ኛ ተጠሪ ደውለው 1ኛ ተጠሪ አዝዞኛል ሲሏቸው 2ኛ ተጠሪ "ና!" ብሏቸው ከቀኑ 11:30 አከባቢ አዋሳ ገብርኤል አካባቢ ከ2ኛ ተጠሪ ጋር ተገናኝተው በጥቁር ሻንጣ ወርቁን እንዳመጣላቸው፤ ከመንገድ ወጣ ብለው በመኪናው ሻግ ውስጥ በማድረግ ስድስቱን እሽግ ወርቅ በመደበቅ በእለቱ አዲስ አበባ መንቀሳቀስ እንደጀመሩ፤ ወደ አዲስ አበባ እየመጡ ሳሉም ከምሽቱ 4:00 አከባቢ ወደ አቃቤ ቃሊቲ የጉምሩክ ፍተሻ አከባቢ ሲደርሱ በጉምሩክ አፊሰሮችና በጸጥታ ኃይሎች መያዛቸውንና ወዲያውኑ ወደ ጉምሩክ ጣቢያ እንዲገቡ መደረጋቸውን፤ በጉዞ ወቅት 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች አፍሪካ ወርቅ ድርጅት ከተባለው ጋር በስልክ ይነጋገሩ እንደነበር፤ በበነጋው ወርቁን የት እንዳስቀመጡት ሲጠየቁም ሻጉን ከፍተው እንደሳዩ፤ ወርቁን በተመለከተ ቀኑ 30/08/2001 ዓ/ም የሚል ተሰርቶ ማስረጃ እየመጣላቸው መሆኑን 2ኛ ተጠሪ ሲነግራቸው እንደነበር፤ በወቅቱም ምስክር አትሁን ሲሏቸው እንደነበር፤ ከዚያ በፊትም ከ2ኛ ተጠሪ ጋር ወርቅ ሲያመጡ እንደነበር፤ በሻግ ውስጥ የሚያስቀምጡትም የይለፍ ወረቀት ስለማይዙና በወቅቱም ያለመያዛቸውን፤ ወርቁ ወደ ጅቡቱ እንደሚወጣም በስልክ 2ኛ ተጠሪ ሲናገር መስማታቸውን ዘርዝረው መስክረዋል።

ሁለተኛ የአቃቤ ሕግ ምስክር ደግሞ የአቃቤ ሕግ 1ኛ ምስክር የሆኑት ግለሰብ በእለቱ ከምሽቱ 5:00 አከባቢ ሲሆን ጉምሩክ ታስፊአለሁ ጠዋት "ና!" እንደአሏቸውና ጥዋት 1:00 አከባቢ ጉምሩክ ሲደርሱም የታሰሩበት ምክንያት ወርቅ ጭነው እንደሆነ የተነገራቸው መሆኑን፤ 2ኛ

ተጠሪ አብሮት እንደነበር፤ ይኸው ተጠሪ ወዲያውኑ ለ1ኛ ተጠሪ ደውልለት ብሏቸው ለምስክሩ ሲነገሩትም ምስክሩ ለ1ኛ ተጠሪ ደውለውለት 2ኛ ተጠሪና ወርቁ መያዙን የነገሩት መሆኑን፤ ከዚያም ቀን ላይ 1ኛ ተጠሪ መልሶ ደውለውለት እመጣለሁ ጠብቀኝ እንዳሉት፤ ከቀኑ 8:00 አከባቢም 1ኛ ተጠሪ ወረቀትም አስርቼ እያመጣሁ ነው ብለው ሲሏቸው ከኢትዮጵያ ሆቴል አከባቢ ሲገናኙ 1ኛ ተጠሪ ወርቁን ለማስለቀቅ ቀኑ በ30/08/2001 ዓ/ም ተብሎ ወደኋላ ተደርጎ የተጻፈ ወረቀት መያዛቸውን ለምስክሩ ገልፀው ወረቀቱን ለ2ኛ ተጠሪ ምስክሩ እንዲሰጥላቸው ነግሯቸው ምስክሩ "እኔ አልሰጥም፤ ራስህ ስጥ ሲሉት" 1ኛ ተጠሪ ወረቀቱን ለመስጠት በሄዱበት መያዛቸውን እንደሚያውቁ መስክረዋል።

3ኛ እና 5ኛ የአቃቤ ሕግ ምስክሮች በበኩላቸው 2ኛ ተከላሽን በአቃቤ ሕግ የክስ ማመልከቻ በተጠቀሰው ጊዜና ሰዓት ወርቅ ጭነው ሲመጡ በደረሳቸው መረጃ መሰረት ሃና ማሪያም ቀለበት መንገድ አከባቢ መያዛቸውን፤ ወርቁም በመኪናዎ በሮች መደበቂያ ተሰርቶለት በአንድ በኩል ሶስት፤ በሌላ በኩል ሶስት እሽግ ሆኖ ሲጓዝ እንደነበርና በወቅቱም ማስረጃ ተጠይቀው የለንም በማለት መልስ የሰጧቸው መሆናቸውን መስክረዋል። 4ኛው የአቃቤ ህግ ምስክር ደግሞ 2ኛ ተጠሪን ወርቅ ከደቡብ ጭነው ሲመጡ ከሃና ማሪያም አከባቢ የያዟቸው መሆኑን፤ 1ኛ ተጠሪ ግንቦት 04 ቀን 2001 ዓ/ም ከቀኑ 4:00 አከባቢ የይለፍ ወረቀት አጣጥፎ ለ2ኛ ተጠሪ በአጥር ሲያቀብሉ እንደያዙት መስክረዋል። ከዚህም በተጨማሪ አቃቤ ሕግ 3ኛ ተጠሪ የወርቅና የታንታለም ማእድናት አምራችና ግብይት ኃ.የተ.የግል ማህበር ስለመሆኑ ከክልሉ የማዕድን ቢሮ ፈቃድ አግኝቶ ማዕድን በማምረት ስራ ላይ የተሰማራ መሆኑን፤ 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች ደግሞ የዚህ ማህበር አመራሮች መሆናቸውን፤ በአዶ ሻኪሶ የሚገኘው የገቢዎች ጽ/ቤትም 3ኛ ተጠሪ የመረጃ አያያዙ ችግር ያለበት መሆኑን የገለፀበት መግለጫ፤ 2ኛ ተጠሪ ከአፍሪካ ወርቅ ቤት ጋር በስልክ ሲገናኙ የነበሩ መሆኑን የሚያሳዩ ከቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን የተገኘ ሌሎች የወርቁን ዋጋና 2ኛ ተጠሪ ወርቁ ከተደበቀበት የመኪና ክፍል መርተው ሲያስወጡ የተነሱትን ፎቶ ግራፍ በሠነድ ማስረጃነት ማቅረቡን የሥር ፍርድ ቤት ዋና መዝገብ ያሳያል። 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች በበኩላቸው የሰነድ ማስረጃዎችን በመከላከያ ማስረጃነት ያቀረቡ ሲሆን የሰነድ ማስረጃዎቻቸው ይዘትም ከአንድ አመት በፊት ማዕድን ለማምረት ተደራጅተው ከአራሚያ ክልላዊ መንግስት የማእድንና ኢነርጂ ልማት ጽ/ቤት ፈቃድ ማግኘታቸውን፤ ፈቃዱም የታደሰ መሆኑን፤ ከብሔራዊ ባንክ ጋር ወርቅ የማቅረብ ግንኙነት እንዳላቸው፤ ሮያሊቲ ታክስም እንደሚከፍሉ ከተደራጁበት ጊዜ ጀምሮ የክፈሉትን የሮያሊቲ መጠን፤ ለብሔራዊ ባንክ ከአስራ ሁለት ጊዜ በላይ ወርቅ አቅርበው የሸጡ መሆኑን የሚያሳዩ መሆናቸውን የስር ፍርድ ቤት መዝገብ ያሳያል።

እንግዲህ በግራ ቀኙ ማስረጃዎች የተረጋገጡት ፍሬ ነገሮች ከላይ የተገለጹት ሲሆን የስር ፍርድ ቤት ተጠሪዎችን ከክሱ ነፃ ያደረጋቸው ተጠሪዎች ሕጋዊ የወርቅ ማምረት ፍቃድ ያላቸው መሆኑ ተረጋግጧል። በአዋጅ ቁጥር 52/865 አንቀጽ 2 መሰረት ማምረት ማለት መሸጥን እንደሚጨምር መደንገጉን፤ ማዕድኑ ሲሸጥ ለማን እንደሚሸጥ ይህ ድንጋጌ በግልጽ ያሳመለከተ መሆኑና በሚኒስትሮች ምክር ቤት በወጣው ደንብ ቁጥር 182/86 ደግሞ ማእድንን ለማምረት ፈቃድ የተሰጠው ማህበር ያመረተውን ማእድን በተመለከተ ያመረተውን፤ ያንንዘውን፤ ያከማቸውን እንዲሁም የሸጠውን መዝገብ መያዝ እንዳለበት፤ ሲጠይቅም ማሳየት እንዳለበት ከሚደነግግ ውጪ ማዕድኑን ለዚህ አካል መሸጥ ወይም ማስረከብ አለበት ብሎ የደነገገው ድንጋጌ ያለመኖሩን፤ የኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ፤ ማዕድን ሚኒስቴር እና የኢትዮጵያ ጂኦሎጂካል ስርቤይ በጋራ ባወጡት መመሪያ ላይም ማንኛውም ሕጋዊ ወርቅ አምራች ያመረተውን ወርቅ ለባንኩ ማቅረብ ይችላል ከሚል በስተቀር የማቅረብ ግዴታ እንዳለበትና ከባንኩ ውጪ ለሌላ ሲያቀርብ

ቢገኝ በዚህ ሕግ መሰረት ይቀጣል ተብሎ ያለመደንገጉን፣ በደንብ ቁጥር 182/86 አንቀጽ 38 እና 39 ስር ጥፋት ተብለው የተቀመጡት ድርጊቶች ሪከርድ ያለመያዝ፣ ስለአመራቱት፣ ስለአንጓዙት፣ ስለአካማቸው እና ስለሚሸጡት ማእድን ተገቢውንና ወቅታዊውን መረጃ ባለመያዛቸው የሚወሰድባቸው ቅጣት አስተዳደራዊ እንጂ የወንጀል ቅጣት ያለመሆኑን የደንቡ አንቀጽ 40 ድንጋጌ የሚያሳይ መሆኑን በምክንያትነት በመያዝ ነው። ተጠሪዎች እስከዚህ ሰበር ሰሚ ችሎት የሚከራከሩትም ሕጋዊ ፈቃድ ያላቸው መሆኑና በተለያዩ ጊዜያት ለብሔራዊ ባንክ ወርቁን በማቅረብ ሲሸጡ የነበሩ መሆኑ መረጋገጡን መሰረት በማድረግ ሲሆን አመልካች አጥብቆ የሚከራከረው ደግሞ ተጠሪዎች ሕጋዊ ፈቃድ ያላቸው መሆኑን ሳይክድ የወርቅ ሽያጩን በሕገ ወጥ መንገድ ለመፈፀም ሲሯሯጡ ተይዘዋል። ተገቢውን መረጃም በወቅቱ አልያዙም በማለት ነው። እኛም ጉዳዩን አግባብነት ካላቸው ሕጎች ጋር በማገናዘብ ተመልክተነዋል።

በመሰረቱ የወርቅ ማዕድን ዝውውርን ለመቆጣጠር ስልጣን የተሰጠው ብሔራዊ ባንክ መሆኑን ብሔራዊ ባንክን ከአቋቋሙት ሕጎች መገንዘብ የምንችለው ጉዳይ ነው። የወንጀል ድርጊቱ ተፈፀመ በተባለበት ጊዜ በስራ ላይ ያለው አዋጅ ቁጥር 591/2000 ሲሆን ይህ አዋጅ በአንቀፅ 27(2) እና በአንቀጽ 5 ድንጋጌዎች ስር ብሔራዊ ባንክ የተቋቋመበትን አላማ ለማሳካትና አዋጁን በሚገባ ስራ ላይ ለማዋል የሚያስፈልጉ መመሪያዎችን ለማውጣት የሚያስችል ስልጣን ሠጥቶታል። ይኸው አዋጅ በአንቀጽ 28 ስር ደግሞ አዋጁን የሚቃረን ማናቸውም ሕግ፣ ደንብ ወይም መመሪያ በአዋጁ ውስጥ የተመለከቱትን ጉዳዮች በሚመለከት ተፈጻሚነት እንደማይኖረው ይገልጻል። ከዚህ ድንጋጌ ተቃራኒ ንባብ ይዘት መገንዘብ የሚቻለውም አዋጁን የማይቃረን ሕግ፣ ደንብ እና መመሪያ በአዋጁ ውስጥ ለተመለከቱት ጉዳዮች ተፈጻሚነት ያለው መሆኑን ነው። በአዋጁ አንቀጽ 27/2/ እና አንቀፅ 5(9) ስር የተመለከቱት ድንጋጌዎች በተለይ ሲታዩም ስለወርቅና ስለውጭ ሀገር ገንዘብ ምንዛሪ ባንኩ መመሪያ የማውጣት ስልጣን የተሰጠው መሆኑን ያስገነዝባሉ። ከዚህ ድንጋጌ እና ከአዋጁ አጠቃላይ መንፈስ መረዳት የሚቻለው የገንዘብ እና የወርቅ ሥራ እንቅስቃሴ በሀገሪቱ አጠቃላይ ኢኮኖሚ እንቅስቃሴ ላይ ያለውን አሉታዊም ሆነ አዎንታዊ ውጤት በመመልከት በተለየ ሁኔታ ሥርዓት እንዲበቅሉት እና ቁጥጥር እንዲደረግበት ማድረጉ የሕግ አወጪው ፍላጎት መሆኑን ነው። ይህንንም በእውን ተግባራዊ ለማድረግ ይቻል ዘንድ ደግሞ በአዋጁ ከተመለከቱት ድንጋጌዎች በተጨማሪ ባንኩ በዝርዝር መመሪያ መሰረት ጉዳዮችን ለማስተዳደር እንዲችል ሥልጣን የተሰጠው መሆኑን አዋጁ ያስረዳል። ስለሆነም ተጠሪዎች የተከሰሱበት ድርጊት ተፈጻሚ በተባለበት ጊዜ በስራ ላይ የነበረው መመሪያው ቁጥር ወን/001/1997 በአንቀጽ 1 እና 2 ስለወርቅ ንግድና ዝውውር፣ መያዝ ወይም ማኖር የባንኩን ፈቃድ አስፈላጊነትና የመጠኑም ገደብ አስመልክቶ ድንጋጌ ይዟል። ይህ መመሪያ ከአዋጅ ቁጥር 591/2000 አንቀጽ 27(2) እና 5(9) እንዲሁም አንቀጽ 28 ድንጋጌዎች አጠቃላይ ይዘት ሲታይ ለጉዳዩ አግባብነት ያለው ሲሆን አዋጅ ቁጥር 591/2000 አንቀጽ 26(1) ድንጋጌ ሲታይ ደግሞ አዋጁን ወይም አዋጁን ተከትሎ የወጡ ደንቦችንና መመሪያዎችን የተላለፈ ሰው የሚቀጣጠትን አግባብ አስቀምጧል። ስለሆነም የወንጀል ተጠያቂነትን አስመልክቶ የተደነገገው በአዋጁ መሠረት መሆኑን እንረዳለን። በአዋጅ በተዘረጋው ስርዓት መሰረት የሚወጣ መመሪያ ሕጋዊ ተፈጻሚነት ያለው መሆኑን ይህ ሰበር ሰሚ ችሎት በሰ/መ/ቁጥር 43781 ላይ በአዋጅ ቁጥር 454/97 አንቀጽ 2(1) መሰረት በየትኛውም እርከን የሚገኝ ፍርድ ቤትን የሚያስገድድ የሕግ ትርጉም ሰጥቶበታል። በመሆኑም ባንኩ በግልጽ በአዋጁ ስለወርቅ መመሪያ ማውጣት ስልጣን አለው ተብሎ ስልጣን በሕግ አግባብ ከተሰጠው መመሪያው ተፈጻሚነት ሊኖረው ይገባል። ከዚህ አንጻር በመመሪያው የተመለከተውን ገደብ በመተላለፍ ለተፈፀመ የወንጀል ድርጊት ተጠያቂነት በአዋጁ

እና በወንጀል ሕጉ በተመለከተው አግባብ የሚፈፀም በመሆኑ በተያዘው ጉዳይ ላይም መመሪያው ተፈጻሚነት አለው ብለናል። መመሪያ ቁጥር ወን/001/1997 ከግንቦት 10 ቀን 1997 ዓ/ም ጀምሮ በስራ ላይ ያለ ሲሆን በዚህ መመሪያ መሰረት የወርቅ አሻሽጥ ስርዓትን በብቸነት የመቆጣጠር ስልጣን ያለው አካል ብሔራዊ ባንኩ ነው። በዚህ መመሪያ መሰረት ወርቅ የሚሸጥ ግለሰብ ወይም ሰው በቅድሚያ መሸጥ ያለበት ለባንኩ በማቅረብ ነው። መመሪያው ሕጋዊ ፍቃድ ያላቸው ግለሰቦች ከባንክ ብቻ በሕጋዊ መንገድ ጥፍጥፍ ወርቅ መግዛት እንደሚችሉም ይደነግጋል። የመመሪያው አጠቃላይ ይዘት ሲታይም የወርቅ ግዥና ሽያጭ የሚከናወነው በብሔራዊ ባንክ ብቻ መሆኑን በግልፅ ያሳያል። በመመሪያው መሰረት ጥፍጥፍ ወርቅ የማምረት ፍቃድ ካላቸው ግለሰቦች ወይም ድርጅቶች በቀጥታ የመግዛት ስልጣን ያለው ብቸኛ አካል ብሔራዊ ባንኩ ነው። ባንኩ ጥፍጥፍ ወርቁን ለመግዛት የሚችለው ደግሞ ሕጋዊ ፈቃድ ያላቸው ግለሰቦችም ሆነ ድርጅቶች ወርቁን ለባንኩ በሕጉ በተዘረጋው ሥርዓት መሰረት ገቢ ሲያድርጉ ነው። በዚህ በመመሪያው መሰረት በተዘረጋው የወርቅ ግብይት ስርዓት መሰረት የማይከናወን ማንኛውም የወርቅ ግብይት ሕገ ወጥ ድርጊት ነው ተብሎ የሚፈረጅ መሆኑን የመመሪያው አጠቃላይ ይዘት፣ መንፈስና ዓላማ ከወንጀል ሕጉ አንቀጽ 346 ድንጋጌዎች ይዘት ጋር ተጣምሮ ሲነበብ ያስረዳል።

ወደተያዘው ጉዳይ ስንመጣ ተጠሪዎች የወርቅ ማምረት ፍቃድ አለን በማለት ያቀረቡትን ክርክር የበታች ፍርድ ቤቶች እንዳለ ሲቀበሉ በአቃቤ ሕግ ማስረጃ የተረጋገጠውንና ሕገ ወጥ ነው የተባለውን ድርጊት ሳይለዩ አልፈዋል። ይኸውም አቃቤ ሕግ ለክሱ መሰረት ያደረገው የተጠሪዎችን ሕጋዊ ፍቃድ ያላቸው መሆን ያለመሆኑን ሳይሆን የወርቅ ግብይቱን በሕጉ ከተዘረጋው ስርዓት ውጪ ለመሸጥ ሲንቀሳቀሱ ተይዘዋል በሚል ነው። ለጉዳዩ ያቀረባቸው ማስረጃዎች ደግሞ ወርቁ ለብሔራዊ ባንክ ሳይሆን ለአፍሪካ ወርቅ ቤት ቀርቦ ወደ ጅቡቲ በመላክ ለመሸጥ በማሰብ ወርቁ ሲጓጓዝ የነበረ፣ በወቅቱም መያዝ የሚገባቸው መረጃዎች ሁሉ በተገቢው ሁኔታ ያልተያዙ መሆኑን አረጋግጠዋል። ለጉዳዩ ቀጥተኛ ምስክር የነበረው የአቃቤ ሕግ 1ኛ ምስክርና ከኢትዮጵያ ቴሌኮሙኒኬሽን ኮርፖሬሽን የቀረበው የሰነድ ማስረጃ ይህንን የሚያስረዱ መሆናቸውን የሥር ፍርድ ቤት ዋና መዝገብ በግልጽ የሚያሳይ ሆኖ አማኝተናል።

ወደሕጉ ስንመጣ 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች ላይ በአቃቤ ሕግ የተጠቀሰው 1ኛው ክስ በዋናነት መሰረት ያደረገው በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 32(1)፣ በማዕድን አዋጅ ቁጥር 52/85 አንቀጽ 53(1)፣(5)፣26(4) ፣29 እና በወንጀል ሕግ አንቀጽ 347 የተመለከቱትን ድንጋጌዎች እንደዚሁም በማእድን ስራዎች ደንብ ቁጥር 182/86 አንቀጽ 30(1ሀ(3))፣((ለ)) እና((4ሐ)) ስር እንደተመለከተው የማዕድን ማምረት ፈቃድ ጸንቶ በሚቆይበት ጊዜ የተመረቱትን፣ የተከማቹትን፣ የተዘጋጁትን ወይም ለሽያጭ የቀረቡትን ማእድናትን አስመልክቶ መረጃ መያዝ እንዳለበት የተቀመጠውን ግዴታ በመጣስ እንዲሁም በተጠቃሹ ደንብ አንቀጽ 38 እና 39 ላይ እንደተመለከተው የተሟሉና ትክክለኛ ወቅታዊ ሁኔታ የሚያሳይ ሪፖርቶችን፣ ሌሎች ሰነዶችን በወቅቱ ካላቀረቡ ወይም ተፈላጊ ማስታወቂያዎችን በወቅቱ ያለማቅረባቸው የወንጀል ተጠያቂነትን ያስከትላል በማለት ነው። ይህ ችሎትም ጉዳዩን በፍሬ ነገር ደረጃ ከተረጋገጡት ነጥቦች አንፃር ሲመለከት በወንጀል ሕግ አንቀጽ 347 ስር የወንጀል ተጠያቂነት ሊከተል የሚችለው በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 346 በተመለከተው አኳኋን ማንም ሰው ሕገወጥ በሆነ መንገድ የከበሩ ማእድናት እንደወርቅ፣ ፕላቲኒም፣ ዩራኒየም እና ሌሎችንም እነዚህን የመሳሰሉ ማእድናት እንዲሁም የከበሩ ድንጋዮችን ለመጠበቅ ወይም ሕገ ወጥ ዝውውርን ለመቆጣጠር የወጣውን ሕግ በመጣስ ወንጀል የተሰራ መሆኑ ሲረጋገጥ ሲሆን ቅጣቱም ወንጀሉን የፈፀመበት

ሁለት የመውረስ ደንብ የሚጻፍበት መሆኑ ሳይቀር ከአስር አመት በማይበልጥ ፅኑ እስራትና ከሀምሳ ሺህ ብር በማይበልጥ መቀጮ እንደሚሆን ሕጉ ያሳያል። በደንብ ቁጥር 182/1986 አንቀጽ 38 እና 39 ላይ እንደተመለከተው የተሟሉና ትክክለኛ ወቅታዊ ሁኔታ የሚያሳይ ሪፖርቶችን፣ ሌሎች ሰነዶችን በወቅቱ ካላቀረቡ ወይም ተፈላጊ ማስታወቂያዎችን በወቅቱ ያለማቅረባቸው የአስተዳደራዊ ጥፋቶች ሊባሉ እንደሚችሉ በደንቡ የተመለከተ ሲሆን የጥፋቱን ደረጃና ተደጋጋሚነት መሰረት በማድረግም የሚመለከተው አካል አስተዳደራዊ ቅጣት ሊጥል የሚችልበት አግባብ የደንቡ አንቀጽ 39 እና 40 ድንጋጌዎች በግልፅ ያሳያሉ። ደንቡ የወንጀል ተጠያቂነትን እንደሚያስከትሉ የሚገለጸው ከደንቡ አንቀጽ 38 እና 39 ውጪ ያሉትን ድንጋጌዎችን በመጣስ የሚፈፀመውን ተግባር ስለመሆኑ በአንቀጽ 40(5) ስር በግልጽ አስቀምጧል። በመሆኑም በ1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች ላይ በአቃቤ ሕግ በኩል የተጠቀሰባቸው የደንብ ቁጥር 38 እና 39 ድንጋጌዎች በወንጀል ሕጉ አንቀጽ 347 መሰረት የወንጀል ተጠያቂነት ሊያስከትሉ የማይችሉ መሆኑን ከደንቡ አንቀጽ 40(5) ስለተገነዘብን 1ኛ ክስን በተመለከተ 1ኛና 2ኛ ተጠሪዎች ኃላፊ የሚሆኑበትን አግባብ ስላላገኘን በዚህ ረገድ በስር ፍርድ ቤት የተሰጠውን የውሳኔ ክፍል መሰረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት ተፈጽሞበታል ለማለት አልተቻለም።

ሌላው 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች የተጠቀሰባቸው የወ/ሕግ አንቀጽ 32(1)(ሀ) እና አንቀጽ 346 እንዲሁም ብሔራዊ ባንክ ባወጣቸው መመሪያዎች መሰረት ለገበያ የሚቀርበውን ወርቅ ያገኙበትን መንገድ ወይም ቦታ ለማሳወቅ ወቅታዊ መረጃ ይዘው እንዲዘዋወሩ እና ያመረቱትን ወይም የገዙትን ወርቅ ለብሔራዊ ባንክ አቅርበው እንዲሸጡ የተጣለባቸውን ግዴታ በመተላለፍ መጠኑ በ1ኛው ክስ የተገለጸውን ወርቅ ወደ አዲስ አበባ በማጓጓዝ ሕጋዊ ወደአልሆነ ገበያ ለማቅረብ ሲሉ ተይዘዋል የሚል ነው። ከላይ በፍሬ ነገር ደረጃ እንደተገለጸው 1ኛ ተጠሪ የአቃቤ ሕጉን 1ኛ ምስክር ከ2ኛ ተጠሪ ጋር ተገናኝቶ ወርቁን ወደአዲስ አበባ እንዲያጓጉዝ ማድረግ፣ 2ኛ ተጠሪ ወርቁን ሲያጓጉዙ ወደ ብሔራዊ ባንክ ሳይሆን አፍሪካ ወርቅ ቤት ለተባለው የንግድ ድርጅት በማቅረብ ወደ ጅቡቱ በመላክ ለመሸጥ በማቀድ ወርቁ ሲጓጓዝ በጉምሩክ አፈሰሮችና በጸጥታ ኃይሎች አማካኝነት በመንገድ ላይ የተያዘ መሆኑ በሚገባ በአቃቤ ሕግ ማስረጃዎች ተረጋግጧል። ስለሆነም ወርቁ በሕጉ አግባብ ከተዘረጋው ሥርዓት ውጪ ለገበያ ሊቀርብ ሲል የተያዘ መሆኑ ተረጋግጧል። ይህም ተጠሪዎች ወርቁን በሕገ ወጥ መንገድ ለማዘዋወር በማሰብ ወንጀሉን በማድረግ፣ የወንጀሉን ድርጊት እስከ መጨረሻው ያልተከታተሉት ወይም ለመከታተል ያልቻሉት ወይም የወንጀሉን ድርጊት እንዲፈፀም እስከ መጨረሻው ተከታትለው አስፈላጊ የሆነውን ውጤት ያላገኙ ቢሆንም ተጠሪዎች ወንጀሉን ለመፈፀም ከማይመለሱበት ደረጃ /Point of no return/ ደርሰው የነበረ መሆኑ የባቃቤ ሕግ ማስረጃ የሚያረጋግጥ በመሆኑ ወርቅን በሕገ ወጥ መንገድ መሸጥ በወ/መ/ሕ/ቁጥር 27(1)፣ 32(1)(ሀ))((ለ)) እና 346 መሰረት ወንጀል ተጠያቂነት የሚያስከትል ድርጊት መፈፀማቸውን የሚያስገነዝብ ሆኖ አግኝተነዋል። ተጠሪዎች ያቀረቡት የመከላከያ ሰነድም ተጠሪዎች ሕጋዊ ፍቃድ ያላቸው መሆኑን የሚያሳይ እንጂ ለክሱ መሰረት የሆነው ድርጊት ተፈጻሚ በተባለበት ጊዜ ወርቁን ለብሔራዊ ባንክ ሊያቀርቡ የነበረ መሆኑን የማያሳይ በመሆኑ ክብደት ሊሰጠው የሚገባው አይደለም። በመሆኑም 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች በ2ኛው ክስ ነፃ ሊባሉ የሚችሉበት ማንኛውም አግባብ ስለሌለና ጥፋተኛ ሊባሉ የሚገባው ደግሞ በአቃቤ ሕግ ክስ በተመለከተው መልኩ ሳይሆን ወርቁን በሕገ ወጥ መንገድ ለመሸጥ በመሞከር የወንጀል ድርጊት በመሆኑ በወ/መ/ሕ/ቁጥር 27(1)፣ 32(1)(ሀ))((ለ)) እና 346 ስር በተመለከተው ድንጋጌ መሰረት ሆኖ አግኝተናል። ስለሆነም የቦታች ፍርድ ቤቶች የአቃቤ ሕግ ክስ ይዘትን ከተረጋገጠው ፍሬ ነገር ጋር በማዛመድ ጉዳዩን መመልከት ሲገባቸው ለክሱ መሰረት ያልሆነውን የተጠሪዎች ሕጋዊ ነጋዴ የመሆን ጉዳይ በምክንያትነት በመያዝ 1ኛ እና 2ኛ

ተጠሪን ከ2ኛው ክስ ሙሉ በሙሉ ነፃ በማድረግ መወሰናቸው መሰረታዊ የሆነ የሕግ ስህተት የተፈጸመበት በመሆኑ የበታች ፍርድ ቤቶችን የነፃ መልቀቅ ውሳኔ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 195(2((ሀ)) መሰረት በመሻር 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች በወ/ህግ አንቀጽ 27(1)፣32(1(ሀ))(ለ) እና 346 ስር የተመለከተውን ድንጋጌ የተላለፉ ጥፋተኞች ናቸው ብለናል።

ሌላው 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪ የተከሰሱበት በኢትዮጵያ ብሄራዊ ባንክ ማቋቋሚያ አዋጅ ቁ.591/2000 አንቀጽ 26(1)(ለ) እንዲሁም በወንጀል ህግ አንቀጽ 32(1)(ሀ) እና አንቀጽ 378 የተመለከቱትን ድንጋጌዎች በመተላለፍ በስር 3ኛ ተከላሽ በሀሰት የተዘጋጀውን ማስረጃ እያወቁ ተጠቅመዋል የሚል ነው።ተጠሪዎች ማስረጃውን በጥቅም ላይ አውለው የተገኙ መሆኑ በአቃቤ ሕግ ማስረጃ የተረጋገጠ ሲሆን ሐሰተኛ ማስረጃውን ያዘጋጀው የስር 3ኛ ተከላሽም በበታች ፍርድ ቤቶች ጥፋተኛ ተብሎ ተገቢው ቅጣት የተወሰነበት መሆኑን የስር ፍርድ ቤት መዝገብ ያሳያል።1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎችም ሕጋዊ የወርቅ አምራችና አቅራቢ ድርጅት የስራ ኃላፊ ከመሆናቸው ውጪ ግንቦት 02 ቀን 2001 ዓ/ም ሲያንገዙትና በሕገ ወጥ መንገድ ሊሸጡት ለነበረው ወርቅ ቀድመው ትክክለኛውን ማስረጃ የያዙ መሆኑን ሊያረጋግጥላቸው የሚችል የመከላከያ ማስረጃ አላቀረቡም።ይልቁንም ተገቢውን ማስረጃ የያዙ ለማስመሰል ቀኑ ወደኋላ ሆኖ የተጻፈ ሐሰተኛ ሰነድ ለተገቢው አካል አቅርበው ጥቅም ላይ ለማዋል ሲሉ ተይዘዋል።በመሆኑም 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች በ3ኛ ክስም ነፃ የሚወጡበት ሕጋዊ ምክንያት የሌለ ስለሆነ የበታች ፍርድ ቤቶችን ውሳኔ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 195(2((ሀ)) መሰረት በመሻር 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች በወንጀል ህግ አንቀጽ 32(1)(ሀ) እና (ለ)) እና አንቀጽ 378 የተመለከቱትን ድንጋጌዎች የተላለፉ ጥፋተኞች ናቸው ተብለው ሊቀጡ የሚገባ ሆነው ተገኝተዋል።

በመጨረሻም 3ኛ ተጠሪን በተመለከተ የተሰጠውን ውሳኔ ተገቢነት ተመልክተናል።ይህ ተጠሪ ሕጋዊ ሰውነት የተሠጠው አካል ሲሆን የተከሰሰውም በ1997 ዓ/ም በወጣው የወንጀል ሕግ አንቀጽ 353(1(ለ))፣((ረ)) እንዲሁም አንቀጽ 354(1 እና 2)) ስር የተመለከተውን ድንጋጌ ተላልፏል በሚል ነው።ከላይ እንደተለገፀው 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች የ3ኛ ተጠሪ ድርጅት የስራ ኃላፊዎች ሆነው በሚሰሩበት ጊዜ በሕገ ወጥ መንገድ ወርቁን ለመሸጥ ሲሞክሩ በመገኘታቸው ጥፋተኛ ሊባሉ የሚገባ ሆነው ተገኝተዋል።እንዲህ ከሆነ ደግሞ የሕግ ሰውነት የተሰጠው ድርጅት በወ/ሕ/አንቀጽ 34 እና በወንጀል ሕግ አንቀጽ 353(1(ለ))፣((ረ)) እንዲሁም አንቀጽ 354(1 እና 2)) ስር በተመለከቱት ድንጋጌዎች መሰረት በወንጀል ሊጠየቅ የሚገባ ሆኖ አግኝተናል።በዚህም መሰረት 3ኛ ተጠሪ ነጻ የተባለበትን ውሳኔ በወ/መ/ሥ/ሥ/ሕ/ቁጥር 195(2(ሀ))መሰረት በመሻር በ1997 ዓ/ም በወጣው የወንጀል ሕግ አንቀጽ 27(1)፣353(1(ለ))፣((ረ)) እንዲሁም አንቀጽ 354(1 እና 2)) ስር የተመለከተውን ድንጋጌ የተላለፈ ጥፋተኛ ነው ሊባል የሚገባ ሆኖ አግኝተናል።

ሲጠቃለልም የበታች ፍርድ ቤቶች ተጠሪዎችን ሙሉ በሙሉ ነጻ በማድረግ የሰጡት ውሳኔ ከላይ በተመለከቱት ምክንያቶች ሕጋዊ ባለመሆኑ ሊሻሻል የሚገባው ሆኖ አግኝተናል።በዚህም መሰረት 1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች በ2ኛው ክስ የወ/ሕግ አንቀጽ 27(1)፣32(1)(ሀ)(ለ) እና አንቀጽ 346 እንዲሁም ብሔራዊ ባንክ ባወጣቸው መመሪያዎች መሰረት ለገበያ የሚቀርበውን ወርቅ ያገኙበትን መንገድ ወይም ቦታ ለማሳወቅ ወቅታዊ መረጃ ይዘው እንዲዘዋወሩ እና ያመረቱትን ወይም የገዘቱትን ወርቅ ለብሔራዊ ባንክ አቅርበው እንዲሸጡ የተጣለባቸውን ግዴታ በመተላለፍ በሕገ ወጥ መንገድ ወርቅ ለመሸጥ ሲሞክሩ የተገኙ ጥፋተኞች ናቸው።እንዲሁም ሁለቱም ተጠሪዎች በወንጀል ህግ አንቀጽ 32(1)(ሀ) እና አንቀጽ 378 የተመለከቱትን ድንጋጌዎች

በመተላለፍ በስር 3ኛ ተከላሽ በሀሰት የተዘጋጀውን ማስረጃ እያወቁ የተጠቀሙ ጥፋተኞች ናቸው፤ 3ኛ ተጠሪ ደግሞ ያለምንም ሕጋዊ ፈቃድ መጠኑ 15863.18 ግራም የሆነ ወርቅ ሕጋዊ ላልሆነ ገበያ ለማቅረብ በ1ኛ እና 2ኛ ተጠሪዎች አማካኝነት ሲንቀሳቀስ የተገኘ በመሆኑ በ1997 ዓ/ም የወጣው የወንጀል ሕግ አንቀጽ 34፣27(1)፣353(1(ለ))፣((ረ)) እንዲሁም አንቀጽ 354(1 እና 2) ስር የተመለከተውን ድንጋጌ የተላለፈ ጥፋተኛ ነው ብለናል።

የማይነበብ የአምስት ዳኞች ፊርማ አለበት።

ሐ/አ